

STORTINGET

Representantforslag 63 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Ida Lindtveit Røse, Hans Edvard Askjer og Joel Ystebø

Dokument 8:63 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ida Lindtveit Røse, Hans Edvard Askjer og Joel Ystebø om at alle elever skal få tilbud om å delta på skolegudstjenester

Til Stortinget

Bakgrunn

Norsk kultur har dype røtter i kristendommen, og det norske samfunnet er sterkt preget av kristendommens verdier, tenkning og tradisjoner. Dette ser man tydelig i årsrytmen og høytidene som markeres. Særlig er jul og påske to kristne høytider som preger årsrytmen og samfunnet. For å forstå det norske samfunnet er det derfor helt nødvendig å forstå de kristne røttene. Dette historiske og kulturelle faktum innebærer at kristendommen må ha en sentral plass i skolen.

Forslagsstillerne viser til at det de siste årene har vært en debatt i forkant av jul om hvorvidt skolene bør samarbeide med Den norske kirke eller andre kristne trossamfunn om skolegudstjenester, og om skolen i det hele tatt kan inkludere kristne sanger og tradisjoner i markeringen av høytiden. Mange rektorer er usikre på hva de kan eller bør gjøre i lys av forbudet mot forkynnelser i opplæringslova, og flere skoler velger derfor å takke nei til samarbeid med den lokale menigheten i Den norske kirke om skolegudstjenester. Hamar kommune har i høst vedtatt at ingen elever skal få tilbud om å delta på skolegudstjenester. Dette selv om både Stortinget, ved behandlingen av ny opplæringslov, statsråden og Utdanningsdirektoratet har vært tydelige på at

det ikke er noe forbud mot å arrangere skolegudstjenester.

Julefeiring er en del av norsk kultur og tradisjon. Det er vanskelig å forstå julens innhold og hvorfor den er så viktig i den norske kulturen, uten å kjenne til julens kristne betydning. Dette får barn kunnskap om gjennom undervisning i skolen, men ved å delta på skolegudstjenester får de også førstehåndskjennskap til og autentiske opplevelser med hvordan høytiden markeres i den kristne kirken.

Det skapes ofte et inntrykk av at man må tone ned den kristne kulturarven i møte med andre religioner og kulturer for ikke å støte noen. Elever med andre religiøse eller kulturelle bakgrunner brukes også som argument mot at skolene skal delta på skolegudstjenester. Forslagsstillerne viser til at det sjelden er for eksempel muslimer som står fremst på barrikadene i kampen mot skolegudstjenester eller andre trosuttrykk i det offentlige rom, men at de mest høyrøstede motstanderne av julegudstjenester ofte er de som prøver å presse troen ut av alle samfunnets fellesrom. Slike holdninger fører til at barn som vokser opp i Norge i dag, står i fare for ikke å få kunnskap om eller erfaring med hva religion kan bety for mennesker og i samfunnet. Det er ikke noen tjent med. Tvert imot mener forlagsstillerne at kunnskap om og kjennskap til både kristenarv og andre religioner gjør folk tryggere og mer åpne i møte med mennesker med en annen tro og kulturell bakgrunn.

Endre forbudet mot forkynnelser i opplæringslova

Stortinget vedtok i 2023 ny opplæringslov, jf. Innst. 442 L (2022–2023) og Prop. 57 L (2022–2023). I forbindelse med behandlingen av saken ble det en diskusjon

om hvordan den nye § 14-5 om forbud mot forkynnelse skulle tolkes. Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet, understreket i merknadene i Innst. 442 L (2022–2023) at:

«Utdanningsdirektoratet i 2018 laget en egen veileder om skolegudstjenester. I denne står det blant annet:

‘I Norge har mange skoler tradisjon for å la elever delta på gudstjeneste i skoletiden i forbindelse med høytider som blant annet jul og påske.’

I Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen kapittel 1.2 står det blant annet:

‘Skolen skal gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring, og bidra til at hver elev kan ivareta og utvikle sin identitet i et inkluderende og mangfoldig fellesskap. [...] Å delta på gudstjeneste eller andre tradisjonelle feiringer av høytider kan være en del av dette.’

Flertallet mener at dette tydeliggjør skolens mulighetsrom og mener det ikke er behov for en ytterligere lovforankring av anledningen til skolegudstjenester.»

Kunnskapsministeren har også gjentatte ganger vært tydelig på at det er tillatt å arrangere skolegudstjenester, og presisert at forbudet ikke er ment å ramme dette. Det har også vært henvist til veilederen for skolegudstjenester på udir.no.

Forslagsstillerne viser til at den unødvendige tvilen som har oppstått, bør rettes opp også i lovteksten. Forbudet mot forkynnelse bør som tidligere kun omfatte KRLE-faget, og ikke hele skolen. Da blir hva man legger i «forkynnelse», også mer presist.

Alle elever skal få tilbud om å delta på skolegudstjeneste

Skolegudstjeneste er en god og viktig måte å bli kjent med bakgrunnen for julefeiringen og hvordan høytiden markeres i kirken. Her får elevene en helt annen innsikt i både innhold og tradisjoner knyttet til julehøytiden, i stedet for at de kun skal lese om det samme i skolebøker. Julen er en viktig del av den norske kulturen, og i et samfunn som blir mer mangfoldig, er det viktig at alle barn kjenner til hvorfor man feirer jul. Barn skal lære om alle religioner i skolen. Samtidig er det ikke tvil om at kristendommen er en sentral del av den norske kulturarven. Dermed er det også særlig viktig at barna

får kjennskap til innholdet i denne religionen, som har så dype røtter i samfunnet.

Alle elever bør på denne bakgrunn få tilbud om å delta på skolegudstjeneste. Forslagsstillerne vil presisere at dette bare gjelder så fremt den lokale menigheten innenfor Den norske kirke eller andre kristne trossamfunn har kapasitet og ønske om å invitere til en slik gudstjeneste. De stedene der kirken ønsker å invitere, mener forslagsstillerne at skolen skal takke ja og gi elevene tilbud om å delta.

Dagens ordning med at dette skjer ved at noen få foreldre i foreldreutvalg eller rektor alene kan avgjøre om skolen skal takke ja til samarbeid eller ikke, fører til at ikke alle barn får dette tilbudet. Dette mener forslagsstillerne skaper unødvendige og tilfeldige forskjeller mellom skoler, og derfor bør det ligge som en generell føring at hvis skolen blir invitert til skolegudstjeneste, skal skolen legge til rette for dette. Dagens samarbeid rundt hvordan gudstjenestene organiseres, eventuelle bidrag fra skolen og så videre er positivt og viktig for å legge til rette for en god opplevelse for elevene.

I dag er det fritaksrett for dem som ikke ønsker å delta på skolegudstjenester. Forslagsstillerne mener at denne fritaksretten skal videreføres. Det er viktig at det gis god informasjon om mulighet for fritak i god tid før skolegudstjenesten skal holdes, og at det legges opp til gode alternative opplegg.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i opplæringslova som presiserer at forbudet mot forkynnelse ikke rammer muligheten til å gjennomføre for eksempel skolegudstjenester.
2. Stortinget ber regjeringen sørge for at alle elever får tilbud om å delta på skolegudstjeneste, så lenge lokale kirker har ønske om å invitere.

5. desember 2025

Ida Lindtveit Røse

Hans Edvard Askjer

Joel Ystebø